

7è. Programa.

Tema: EL MERCAT COMPLEIX 125 ANYS

*Entrevistat:

Carme Nolla Panisello,

*Participant al plató:

Carme Loras Franquet,

*Participants per connexió telefònica

Jordi Sorolla Duran

Andres Chertó (Rufo)

*Entrevistador

Josep Bayerri

*Realització:

Jaume Borja, mòbil

Carles Ferrando

Gravació: dimecres dia 31 d'octubre de 2012 (16.30 h.)

Emissió en diferit: dissabte 10 de novembres, 16 h i 21 h; diumenge 10, 12.30h.

NOTES:

La idea es abordar un tema a partir de la perspectiva de dues generacions

La durada a l'entorn dels 45/50 minuts

No es un debat sinó un col·loqui complementat entre dues visions diferents

Es parteix de la conversa amb una persona gran jubilada, que va de tornada.

La contra part es una persona jove que encara ho te tot per fer. Va d'anada

S'ha de fugir de confrontar posicions, ja hi ha altre programes que ho fan

No es prevista la participació de politics en actiu

El programa no es gens formal

Per tant valen les interrupcions i els canvis de ritme

Es fonamental que els dos siguin ben actius

El programa fracassarà si soc jo el que ha de parlar tot el rato i portar el ritme

El propòsit és que jo em faci fonedís per donar el protagonisme als dos

GUIO DEL PROGRAMA DEL 9 DE NOVENBRE (GRAVACIÓ EL 31.10)

Hola, Ben trobats de nou

Fa dues setmanes els venedors del mercat varen organitzar una baldanada a la plaça de Barcelona per començar els actes commemorant els 125 anys de la inauguració del Mercat. Sembla que els propers mesos es faran més actes.

Els mercats municipals son cosa de finals del segle XIX. Abans hi havia un cobert, una porxada hi deien a alguns llocs, on els venedors acudien a oferir els seus productes i la gent a comprar-los. La Llotja de Tortosa situada on avui hi ha casa Vericat era el precedent. L'any 1877 el regidor de l'ajuntament Teodoro Gonzalez va proposar construir un edifici per a Mercat.

La història de com va anar l'assumpte es llarga i entreviada, fins i tot s'han arribat a escriure llibres no tots coincidents en els detalls i els protagonistes. Els arquitectes municipals Joan Hervàs, Joan Abril i Víctor Beltrí, el també enginyer Joan Torras; els alcaldes Trinidad García Bermejo i els tres germans González (Teodoro, Pepe i Julio), Ildefonso García, Francisco Borràs i Pascual Ballesté. El paper essencial del Banc de Tortosa fundat el 1881. Els problemes de les obres, els canvis de projectes, les errades, crítiques, denúncies, guerres entre els periòdics locals. Tot és història.

A fi de comptes el que importa és que l'1 de setembre de 1877, fa 125 anys, s'inaugurava el Mercat. I els protagonistes passaven a ser els venedors i els compradors. Des d'aleshores, les històries han estat moltes com l'any 1926 quan amb motiu de la visita del rei Alfons XIII es va buidar mig Mercat per fer el banquet que presidí el rei. Sembla que els guarniments foren excepcionals

L'edifici es va veure afectat pels bombardejos durant la Guerra civil. L'any 1941 fou objecte d'una desafortunada reconstrucció per la *Dirección General de Regiones Devastadas*, i l'any 1948 l'ajuntament va modificar la façana a llevant per encabir-hi 14 botigues exteriors que minvaren la superfície i la simetria interior de la nau. L'edifici estava molt degradat fins que el 1996 l'ajuntament va realitzar una rehabilitació integral, intentant recuperar elements originals i modernitzant la disposició dels llocs de venda.

El Mercat de Tortosa havia estat durant molts anys el centre de la vida ciutadana i al seu entorn es realitzaven les trobades i transaccions comercials entre pagesos, majoristes i minoristes agrícoles i ramaders. Actualment però, les noves tendències i l'haver desaprofitat les obres de 1996 per realitzar un aparcament subterrani, del tot necessari, han minvat molt el poder d'atracció per als compradors. Mentre, els excrements dels coloms fan malbé les façanes i degraden l'entorn. Avui parlarem del Mercat

El nostre personatge central és Carme Nolla Panisello, tortosina de 68 anys. És filla de Carme Panisello i Ramon Nolla, barber. Cap als anys cinquanta Carme Panisello va comprar la parada dins el Mercat dedicada a embotits i altres queviures, que tenia Carme va morir l'any abans havia passat la gestió del negoci als seus fills Ramon i Carme. Actualment es ja la tercera generació. Carme Nolla està jubilada però de tant en tant acudeix a la parada a fer companyia als joves. Carme és la història del Mercat. Des de que era molt petita ha respirat i viscut l'aire del Mercat i ha vist tots els canvis que han sigut molts.

Per participar en l'entrevista com a contrapart tenim avui una paradista de les noves generacions Carme Loras Franquet, també tortosina de 35 anys. Com Carme Nolla va néixer i créixer al mercat. El seu pare Manolo Loras ja tenia la parada de venda de bacallar, salats i altres productes. La parada l'havia obert son reveiaio, el senyor Manolo Loras l'any 1906. Encara no feia trenta anys que s'havia inaugurat. És ja la quarta generació. Una nissaga de venedors del mercat

Entre Carme i Carme tenim tota la història del Mercat de Tortosa. Això de les carmens ens persegueix jo en tinc tres a casa: la meua segona mare, la dona i la filla. Que hi farem

NOTA: Les preguntes són propostes. Poden ser les mateixes o altres segons com vagi. En definitiva seran els protagonistes els que decidiran per on ha d'anar el programa. En qualsevol cas, jo com a entrevistador he de tenir preparades una bateria de preguntes que són les següents:

Benvingudes a les dos.

- Carme Nolla. Que recordes dels teus primers anys darrera el taulell del Mercat.
- El mercat era una mena de lloc de tots. Hi havia caselles, parades i gent venent als passadissos
- Ah i els pagesos a fora portant verdures directament des dels horts
- Potser no hi havia massa neteja. Recordo les atropellades assegudes en cadiretes bauxes. A mi em feia un no se que
- Aleshores, des del 1934, el peix estava a l'altre mercat, sembla que per raons higièniques. El Mercat del peix que va durar fins el 1885. Ara torna a compartir espai
- Els voltants del Mercat eren un centre d'activitat per a la pagesia, els ramaders i molta gent que baixava a Tortosa a ensumar aquí i allà. El cafè Mundial, el Bar de Paco....
- Els Mercats estaven de moda, fins i tot es va arribar a construir un Mercat per a Ferreries els anys cinquanta però no va funcionar
- El Mercat és un record de personatges singulars. Les vostres famílies mateixes i molts altres. Jo recordo el senyor Marcos, l'administrador.....

(Trucar a Jordi Sorolla que entra en línia)

Pero els temps han canviat ara en plena crisi també afecta al Mercat. Per via telefònica tenim en nosaltres a Jordi Sorolla, bacallaner i un dels entusiastes per tot el que fa referència al Mercat. Hola, Jordi. Com va això?

- Creus que la situació actual és millor o pitjor que fa per exemple 10 anys?
- La crisi econòmica ha afectat a les vendes?
- Recordes en altres èpoques si s'havien produït situacions com ara?

Molt bé Jordi. Carme i Carme, Voleu dir-li alguna cosa a Jordi?. Doncs moltes gràcies per participar al nostre programa. Adeu

Carme. Tot això són per a tu batalletes; tot això de que parlem és història. Quan tu vas entrar al Mercat ja estava feta la reforma i la vostra parada era ja fa o ni fa com ara.

- Quina imatge tens del Mercat d'abans?
- Ara sembla que el Mercat està de cap caiguda respecte a abans. Perquè?

- Es clar que la societat i els costums canvien. Els grans supers han fet mal al Mercat?
- Diuen que el mercat es car. Que als supers els productes son mes barat. Es cert?
- Però el Mercat ofereix un tracte mes personalitzat....
- La gent jove com veieu el Mercat d'avui?

(Trucar a Rufo Cherto que entra en línia)

També per telèfon ens acompanya Andres Cherto. Rufo per als amics i coneguts. Una de les parades tradicionals de fruites i verdures.

- Per començar aclareix-nos com t'hem de dir Andres o Rufo?
- En Carme Nolla deu fer molts anys que us veieu cada dia al Mercat. Es crea relació entre vatos. Sou com una gran família?
- Jordi, recordes fa ja prop de vint anys quan el mercat va estar tancat per obres?
- Us va perjudicar molt?
- Sembla que aquell invent d'intentar portar el Mercat a uns baixos de una casa de pisos del Temple va tenir poc seguiment
- Hi ha algunes parades tancades et fa pena no?
- Hi ha diferencia de clients segons sigui l'activitat: verdures, bacallà, embotits , panaderia, ect.?

Be. Moltes gracies per la teva participació i fins demà i passat demà i l'altre i més que som molts els tortosins que cada dia o cada quan fem la passejada. Ja ens tornarem a veure pel Mercat. Adeu

Tornem amb Carme Nolla i Carme Loras

- Parlem d'avui. Quin son els problemes principals?
- i les solucions?
- El tema de l'aparcament es un tema recurrent. Que es podria fer per facilita l'accés de la gent perquè el dels carrets no va donar resultat.
- Penseu fer alguna cosa més per commemorar el 125 anys del Mercat?
- Voleu dir algun a cos mes abans d'acomiarar-nos